

Aika: ma 20.1.2020 klo 9.30–11.00

Paikka: Suomen kirjastoseura, Runeberginkatu 15 A 6, Helsinki

Paikalla: Juha Henriksson, Outi Hupaniittu, Tuula Hämäläinen, Laura Kuitunen, Mikko Kuutti, Jonas Lång, Rauha Maarno (pj.), Hanna-Leena Paloposki, Minna Sannikka (siht.), Leena Tokila

1.

Rauha Maarno avasi kokouksen.

2.

Kokouksen sihteeriksi valittiin Minna Sannikka.

3.

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

4.

Käsiteltiin juridiikkaryhmän jäsenistä kootun työryhmän (Outi Hupaniittu, Jonas Lång, Leena Tokila ja Pekka Heikkinen) laatiman, DSM-direktiiviin kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvän lausunnon *Tekijänoikeusdirektiivin (DSM) muutokset tekijänoikeuslakiin 404/1961* luonnosta. Valmis lausunto on tarkoitettu toimittava Opetus- ja kulttuuriministeriölle. Jonas Lång esitteli luonnoksen, joka jakautuu kolmeen pääkohtaan:

1. Termistö ja määritelmä
2. Tekstin- ja tiedonlouhinta
3. Kaupallisesta jakelusta poistuneet teokset ja muu suojattu aineisto

Kohdassa 1 on kysymys kulttuuriperintölaitoksen määritelmästä. Termi määritellään direktiivin 2 artiklassa. Juridiikkaryhmä katsoo, että se tulisi määrittää myös kansallisessa tekijänoikeuslainsäädännössä, sekä uudistaa ja yhdenmukaistaa samalla tekijänoikeuslain 16 § - 16 f §, jotka lähtevät nyt siitä, että organisaatioiden tyyppi määrittää palveluita aineistotyyppin sijaan. Nykyisten pykälien tulkinta ja noudattaminen on ongelmallista.

Kohdassa 2 oleellista on kysymys affiliaation muodostumisesta. Kulttuuriperintölaitokset eivät välttämättä tee tekstin- ja tiedonlouhintaa itse, vaan enemmän niihin assosioituvat tutkijat. Kulttuuriperintölaitosten aineistoilla tieteellistä tutkimusta varten tehtävän tekstin- ja tiedonlouhinnan mahdollistamiseksi onkin kansallisessa laissa määriteltävä direktiivin etulauseessa 14 mainitut ”niihin yhteydessä olevat henkilöt”. Olisi saatava mahdollisimman laaja määritelmä siihen, että tutkijat/ asiakkaat voisivat käyttää direktiivin kulttuuriperintölaitoksille suomaa oikeutta louhintaan. Lisäksi toinen tärkeä kysymys on, kuinka kauan louhinnan kautta muodostunutta aineistoa voi säilyttää. Lainsäädännön tulisi ottaa kantaa louhinnan kautta syntyvien kopioiden elinkaaren hallintaan.

Kohdan 3 kaupallisesta jakelusta poistuneisiin teoksiin ja muuhun suojattuun aineistoon liittyen direktiivissä esitetään ensisijaisena mallina sopimuslisensointia, toisena poikkeusta. KAM-sektorin kannalta on tärkeää, että mahdollisuus poikkeuksen käyttöön olisi mahdollisimman laaja. Sopimuslissensijärjestöjen edustavuus ei kata kovin laajasti kulttuuriperintöaineistojen teostyyppejä. Järjestöjen kautta ei näin ollen voida luoda

edustavaa lisensointijärjestelmää kaikelle kulttuuriperintöaineistoille; siksi lailla säädetty poikkeusjärjestelmä on tarpeen.

Kokouksessa keskustellun perusteella päätettiin nostaa lausuntoon lyhyesti mukaan neljänneksi kohdaksi vielä 17 artikla, josta Tuula Hämäläinen laatii luonnoksen tekstiksi. Lisäksi päätettiin ottaa anonyymit valokuvat esimerkkinä mukaan lausuntoon liittyen kohtaan 3, ja tarkentaa lausuntoa kohtaan 1 liittyvän tekijänoikeuslain 16 § - 16 f § osalta.

Juridiikkaryhmäläisten kommenttien pohjalta viimeistelty lausunto käsitellään viikon 5 aikana sähköpostitse ryhmän kesken, minkä jälkeen valmis lausunto toimitetaan juridiikkaryhmän edustamien organisaatioiden johtajille allekirjoitettavaksi viikolla 6. Tämän jälkeen lausunto toimitetaan ministeriöön.

5.

Outi Hupaniittu lähettäne esitelmäehdotuksen SIEF-arkistoryhmän konferenssiin KAM-juridiikkaryhmän julkaisemasta suosituksesta *Tietosuoja KAM-sektorilla. Suositellut toimintatavat henkilötietoja sisältävien aineistojen käsittelyyn kirjastoissa, arkistoissa ja museoissa.*

Hupaniittu ja Lång esittelivät NKR-kuulumisia ja ohjausryhmässä esiin on noussutta kysymystä omistajuudesta, ts. siitä, kuka voi toimia yhteistyöorganisaation omistajana.

Lisäksi keskusteltiin DSM-direktiivin 17 pykälästä käytännön esimerkein.

Rauha Maarno toi esiin, että Sanasto on kehittämässä kirjallisuuden käyttöluoparatkaisua kirjastoille.

6.

Seuraava kokous pidetään torstaina 5.3. klo 10:00 Suomen kirjastoseuran tiloissa.

7.

Kokous päättyi klo 11:00.